

ÅLANDS MILJÖ- OCH HÅLSOSKYDDSMYNDIGHET

Prövningsnämnden

Norragatan 17, AX-22100 Mariehamn

Tel: +358 18 528 600, Fax: +358 18 528 601

E-post: kansliet@miljohalsoskydd.ax

Hemsida: www.miljohalsoskydd.ax

MILJÖTILLSTÅND

Beslut nummer   Diarienummer
ÅMH-Pn 11/09   2008-1830

Beslutsdatum
6.5.2009

Sökanden

Brändö Lax Ab
AX-22940 Åva

Ärende

Brändö Lax Ab anhåller om att få flytta och sammanslå sex fiskodlingsenheter till två nya odlingsplatser norr och söder om Märklobb, nära Skiftet i Brändö (se bilaga 2). Det är odlingsenheterna Rönnskårsrevet, Gåsklobb, Lammholmsfjärden och Nottöklubben i Brändö kommun samt Bredholm och Ålands Marinfisk i Kumlinge kommun som berörs i detta ärende. Ansökan avser därmed miljö tillstånd för fiskodling norr och söder om Märklobb, Brändö, med en årlig produktion på cirka 1000 ton. Sökanden ansöker även om tillstånd för stödutfodring om maximalt 50 ton foder under slaktperioden vid slakteriet på Rönnskårsrevet, Åva by i Brändö kommun (se bilaga 2).

Den i ansökan avsedda verksamheten är tillståndspliktig enligt:

- 10 § landskapslag (2008:124) om miljöskydd (miljöskyddslagen),
- 6 kap. 16 § punkt a) vattenlag (1996:61) för landskapet Åland (vattenlagen).

Ärendet har inletts vid Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet 11.12.2008.

Beslut

Miljö tillstånd

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMÅHM) beviljar med stöd av 17 § 1 mom. miljöskyddslagen Brändö Lax Ab miljö tillstånd för fiskodling norr och söder om Märklobb, Brändö, i enlighet med karta i bilaga 2, samt stödutfodring vid slakteriet på Rönnskårsrevet 3:21, Åva by i Brändö kommun.

Giltighet

Detta tillstånd gäller till och med 31.12.2015 under förutsättning att tillståndshavaren innehar laglig rätt till de för fiskodlingsverksamheten erforderliga vattenområdena.

Ansökan om förnyat tillstånd ska lämnas till ÅMHM senast 01.07.2015. En förutsättning för att fortsatt tillstånd för fiskodlingsverksamheten ska ges är att bästa tillgängliga teknik används. Till ansökningarna ska fogas en konkret plan för hur verksamheten ska utvecklas för att minska belastningen på vattenområdet.

Ersättning

ÅMHM har prövat frågan om ersättning enligt 7 kap. 8 § vattenlagen. Myndigheten konstaterar att nedanstående tillståndsvillkor utgör sådant skydd att verksamheten inte kommer att orsaka sådan skada som ligger till grund för ersättning enligt 7 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Miljökonsekvensbedömning

ÅMHM har övervägt behovet av miljökonsekvensbedömning i enlighet med 2 och 3 §§ i landskapsförordning (2006:86) om miljökonsekvensbedömning. Till underlag för detta beslut krävs inte en miljökonsekvensbedömning.

Villkor och föreskrifter

Tillståndshavaren ska följa nedanstående villkor och föreskrifter utfärdade med stöd av 24 och 26 §§ miljöskyddslagen samt 4 kap. 7 § vattenlagen:

1. Innan fiskodlingsverksamhet inleds vid de nya odlingsplatserna, norr och söder om Märklobb, ska de odlingsenheter som omstruktureras upphöra på sina nuvarande odlingsplatser. Omstrukturering och flyttning av odlingsenheterna Rönnskårsrevet, Gåsklobb, Lammholmsfjärden, Nottöklubben, Bredholm och Ålands Marinfisk får ske i etapper, men ska vara slutförd senast 31.03.2010. Tillståndshavaren ska i samband med omstrukturering och flyttning inkomma med handlingar till ÅMHM, vilka bestyrker odlingsenheternas upphörande.
5 kap. 9 § 2 mom. vattenlagen
2. Den totala mängden foder som årligen används i odlingsverksamheten norr och söder om Märklobb får högst innehålla 8 500 kg fosfor och 65 000 kg kväve.
Under odlingssäsongen 2009 får odlingsverksamhet fortgå vid odlingsenheterna Rönnskårsrevet, Gåsklobb, Lammholmsfjärden, Nottöklubben, Bredholm och Ålands Marinfisk enligt gällande miljötillstånd. Den totala mängden foder som årligen används vid ovannämnda odlingsenheter, får tillsammans med odlingsenheterna norr och söder om Märklobb högst innehålla 8 500 kg fosfor och 65 000 kg kväve
24 § punkt a) miljöskyddslagen
3. Den totala mängden foder som årligen används för stödutfodring vid slakteriet på Rönnskårsrevet får högst innehålla 400 kg fosfor och 3 000 kg kväve. Stödutfodring får enbart ske under perioden 15 oktober-15 maj. Stödutfodring ska minimeras och fodrets innehåll av fosfor och kväve subtraheras från gränsvärdena

i villkor 2, så att odlingsverksamhetens totala gränsvärde inte överskrids.

24 § punkt a) miljöskyddslagen, 3 § 3 mom. landskapsförordning (2007:57) om odling av regnbågslox och lax i havet (fiskodlingsförordningen)

4. Tillståndshavaren ska sträva till att minska belastningen på vattenområdet som verksamheterna ger upphov till och vid den dagliga skötseln noggrant beakta miljöskyddsaspekter. Tillståndshavaren ska tillämpa bästa tillgängliga teknik som enligt gängse branschkriterier är ekonomiskt möjligt samt kontinuerligt sköta och underhålla anläggningarna så att minsta möjliga miljöförorening och störning av närliggande bebyggelse uppstår. Tillståndshavaren ska sträva till att minska foderkoefficienten och använda foder med minsta möjliga fosfor- och kväveinnehåll.
4 kap. 7 § 2 mom. vattenlagen, 4 § miljöskyddslagen
5. Tillståndshavaren ska så långt det är möjligt införskaffa information om fodrets ursprung och framställning för att på så sätt försäkra att det framställts på ett miljömässigt godtagbart sätt.
7 § miljöskyddslagen
6. Odlingsplatsernas lokalisering ska meddelas ÅMHM och Skärgårdshavets sjödistrikt med kopia av karta eller utdrag ur sjökort där platsen för fiskodlingarna framgår samt där koordinater för fiskodlingsanläggningarna anges.
3 § fiskodlingsförordningen
7. Tillståndshavaren ska hålla fiskodlingsanläggningarnas konstruktioner och anordningar i sådant skick och förankra dem så att de hålls på den avsedda platsen och inte stör sjötrafiken eller förorsakar det övriga nyttjandet av vattendraget sådan skada som kan undvikas.

För att trygga sjötrafiken i anläggningarnas närhet ska konstruktionerna utmärkas på ett av Skärgårdshavets sjöfartsdistrikt godkänt sätt.
4 kap. 4 § vattenlagen
8. Kemikalier ska hanteras och användas så att eventuellt spill eller läckage inte kan nå avlopp, luft, mark eller vatten eller på annat sätt förorena miljön eller orsaka olägenhet utöver vad deras faktiska bruk föranleder. Kemikalier som används inom verksamheten ska antecknas i skötseljournal enligt villkor 11.

All personal som kommer i kontakt med kemikalier ska känna till kemikaliernas huvudsakliga egenskaper och hur de ska hantera eventuella olyckor. Svenskspråkiga skyddsinformationsblad för de använda kemikalierna ska finnas lätt tillgängliga. Utrustning för uppsamling av eventuellt spill eller läckage ska finnas tillgängligt på anläggningen.

Vid anläggningen får endast sådana medel och kemikalier användas som är tillåtna enligt landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riksföfattningar om kemikalier (1990:32).

Tvätt och färgning av kassar ska ske med minsta möjliga negativa påverkan på miljön och bör i mån av möjlighet helt undvikas.

4-5 §§ och 24 § punkt e) miljöskyddslagen, 4 kap. 7 § 1 mom. vattenlagen

9. Avfallshanteringen ska följa landskapslagen om renhållning (1981:3) och gällande kommunala föreskrifter samt skötas så att miljöförorening och olägenhet för människors hälsa förhindras. Allt avfall och farligt avfall ska separeras och hanteras med hänsyn till principen om bästa tillgängliga teknik samt förvaras i märkta och för ändamålet avsedda kärl. Avfallet ska återvinnas om det är tekniskt möjligt till en rimlig kostnad. Avfall och farligt avfall får endast lämnas till en av myndigheterna godkänd mottagare för ifrågavarande avfall.

Fodersäckar och ensilageplast får enligt Ålands landskapsregerings beslut (2003:35) inte eldas upp i verksamheten utan måste lämnas hos godkänd mottagare.

All hantering av död fisk ska ske slutet för transport till godkänd anläggning för kompostering eller motsvarande godkänd anläggning enligt krav för behandling av animaliskt kategori III avfall, i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning nr 1774/2002 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel. Hanteringen ska redovisas i skötseljournal enligt villkor 11.

8a - 8f §§ landskapslag (1998:91) om renhållning

10. Om fisken i anläggningarna konstateras eller misstänks ha en smittsam sjukdom som kan överföras från ett djur till ett annat eller en smittsam sjukdom som inte allmänt förekommer, ska sökanden underrätta ÅMHM och landskapsveterinären vid Ålands landskapsregering samt vidta nödvändiga åtgärder.

Om avfall i form av död fisk uppkommer vid bekämpning av sjukdom ska avfallet behandlas i en av myndigheterna godkänd anläggning för behandling av animaliskt avfall med risk för smitta.

4 kap. 4 § vattenlagen

11. För kontroll av verksamheternas miljökonsekvenser ska en skötseljournal föras. I journalen ska finnas uppgifter om:

- foderleverantör samt företagsmärkning
- mängden använt foder och dess innehåll
- de mängder fisk som tillförts odlingarna samt bortförts från dem
- förekomst av eventuella fisksjukdomar och behandling av dem samt fiskens medicinering och dödlighet
- hantering av död fisk enligt villkor 9
- använda kemikalier, inköp, förbrukning och lagerhållning
- typ och mängd avfall samt avfallets mottagare
- andra nödvändiga uppgifter om verksamheten

Journalen ska bevaras 5 år vid anläggningen och kunna uppvisas vid inspektion eller tillställas myndigheten. ÅMHM ska årligen före utgången av februari tillställas ett årssammandrag på en för detta ändamål uppgjord blankett.

Tillståndshavaren ska på begäran av ÅMHM uppge nödvändiga uppgifter och utredningar för kontroll av skötseljournalens tillförlitlighet.

26 § miljöskyddslagen, 7 § fiskodlingsförordningen

12. Tillståndshavaren ska på egen bekostnad låta utföra kontroller av fiskodlingarnas inverkan på vattendraget, inverkan på fiske och fiskbestånden på ett av myndigheten godkänt sätt. Kontrollerna kan utföras som samkontroll tillsammans med de andra kontrollskyldiga i området enligt det gemensamma miljökontrollprogrammet för fiskodlingarna på Åland. Om tillståndshavaren inte utför kontrollerna inom detta program ska ett förslag till alternativt program lämnas in till ÅMHM inom två månader efter det att detta beslut vunnit laga kraft.

Om resultaten av observationerna ger anledning därtill kan kontrollprogrammet senare ändras i samråd med ÅMHM eller i enlighet med 26 § 4 mom. miljöskyddslagen.

Resultaten av observationerna ska inlämnas till myndigheten och Brändö kommun. Dokument och resultat från kontrollprogrammet ska bevaras vid anläggningarna och kunna uppvisas för tillsynspersonal.

26 § miljöskyddslagen

13. Tillståndshavaren ska utse en ansvarig person som har den kunskap som krävs för att övervaka anläggningarna så att miljötillståndet följs. Personens namn och kontaktuppgifter ska meddelas till ÅMHM. Vid byte av ansvarig person ska uppgifterna uppdateras.

7 § miljöskyddslagen

14. Tillståndshavaren är skyldig att kontrollera, utreda och redovisa verksamhetens miljökonsekvenser vid avslutande av verksamhet. Meddelande om avveckling ska göras till ÅMHM, som kan besluta om sådana undersökningar, åtgärder och försiktighetsmått som krävs vid avveckling av verksamheten.

24 § punkt d) miljöskyddslagen

Beslutsmotiveringar

Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) konstaterar, efter att ha prövat förutsättningarna för tillstånd, att verksamheterna med iakttagande av de i tillståndet givna tillståndsvillkoren är förenliga med miljöskyddslagen och den lagstiftning som nämns i 10 § i samma lag. Vid avgörandet har myndigheten även beaktat förutsättningarna som gäller för verksamhetsutövaren enligt 7 § miljöskyddslagen. De villkor och föreskrifter som fastställts i beslutet har utformats så att ändamålet nås med minsta möjliga negativa miljöpåverkan utan att denna miljöhänsyn blir oskälig enligt 4 § miljöskyddslagen.

Brändö Lax Ab anhåller om tillstånd att flytta och sammanslå odlingsenheterna vid Rönnskårsrevet, Gåsklobb, Lammholmsfjärden och Nottöklubben i Brändö kommun samt Bredholm och Ålands Marinfisk i Kumlinge kommun till två nya odlingsplatser norr och söder om Märklobb, nära Skiftet i Brändö kommun. Brändö Lax Ab ansöker även om tillstånd för stödutfodring om maximalt 50 ton foder under slaktperioden vid slakteriet på Rönnskårsrevet, Åva by i Brändö kommun. Slakteriet och alla berörda fiskodlingar ägs och bedrivs av Brändö Lax Ab.

Enligt 5 kap. 9 § 2 mom. vattenlagen får ny eller ändrad verksamhet komma till stånd i vattenområdet endast om det visas att åtgärden eller verksamheten inte kan bidra till ökad övergödning i området eller att förbättringsöverskott utnyttjas.

Omstruktureringar och flyttningar av fiskodlingsenheter är därmed möjligt utan att förbättringsöverskott utnyttjas så länge den totala belastningen av övergödande ämnen inte ökar inom det berörda vattenområdet. De berörda fiskodlingsenheterna ligger inom samma vattenområde, Nordöstra saltsjöområdet, enligt landskapsförordning (2007:58) om ändring av vattenförordningen för landskapet Åland. Därmed ges möjlighet till flytt av odlingsenheterna Rönnskårsrevet, Gåsklobb, Lammholmsfjärden, Nottöklubben, Bredholm och Ålands Marinfisk till odlingsplatserna norr och söder om Märklobb, utan beslut om förbättringsöverskott då flyttningen inte bidrar till ökad övergödning i området.

Omstruktureringen får påbörjas i och med detta beslut och ska vara förverkligad senast till odlingssäsongen år 2010. ÅMHM beviljar övergångstid för denna omstrukturering, med motivering att detta besluts ikraftträdelse sker under påbörjad odlingssäsong. Brändö Lax Ab får därmed vid behov bedriva odlingsverksamhet vid Rönnskårsrevet, Gåsklobb, Lammholmsfjärden, Nottöklubben, Bredholm och Ålands Marinfisk enligt gällande miljötillstånd även under år 2009. Odlingsverksamheterna vid de ovannämnda odlingsenheterna får tillsammans med verksamheten vid de nya odlingsplatserna norr och söder om Märklobb, inte överstiga detta besluts begränsningar gällande fosfor- och kväveinnehåll i fodret, enligt villkor 2. Verksamhet vid odlingsenheterna Rönnskårsrevet, Gåsklobb, Lammholmsfjärden, Nottöklubben, Bredholm och Ålands Marinfisk ska vara avslutade senast 31.03.2010.

Brändö Lax Ab får inte inleda fiskodlingsverksamhet vid de nya odlingsplatserna, norr och söder om Märklobb, innan odlingsenheterna som omstruktureras och flyttas, har avslutats. Belastningen av övergödande ämnen från de fiskodlingar som ingår i omstruktureringen måste i enlighet med 5 kap. 9 § 2 mom. vattenlagen upphöra innan ny fiskodlingsverksamhet kan inledas norr och söder om Märklobb. Då verksamhet flyttar och upphör på sin nuvarande plats, upphör enligt 21 § punkt b) miljöskyddslagen miljötillstånd att gälla, eftersom miljötillstånd och verksamhet är bundna till givna platser.

Enligt 3 § om krav på plats för fiskodling i nya landskapsförordningen (2007:57) om odling av regnbågslax och lax i havet (fiskodlingsförordningen) måste odlingsplatsen vara i sin helhet på minst 10 meter djup och utanför de områden som enligt förordningen är inre vatten med lägre vattenomsättning. Flyttning av Brändö Lax Ab:s inre och strandnära odlingsenheter till odlingsplatser med djup på minst 10 meter och högre vattenomsättning är förenligt med fiskodlingsförordningen. Vid högre vattenomsättning blir belastningen av övergödande ämnen mer utspridd och den lokala påverkan mindre. Odlingsplatserna norr och söder om Märklobb uppfyller kraven på odlingsplatsen enligt 3 § fiskodlingsförordningen.

Odlingsplatsens lämplighet

Enligt 4 kap. 6 § vattenlagen får vattenfarlig verksamhet endast utövas på plats eller platser där minsta möjliga olägenhet för vattenmiljön uppstår och där förutsättningarna finns eller kan skapas för det slags verksamhet som är i fråga, utan att oskäligt högre verksamhetskostnader uppstår till följd av platsvalet. ÅMHM konstaterar också att forskning visat att kuststräckor med goda förutsättningar för fiskodling vanligen har en hög vattenomsättning. Hög vattenomsättning medför att utspädningen är stor och att eventuella övergödningseffekter är svåra att mäta i odlingsens närhet. Vid en bra lokalisering får man således små lokala effekter, men ett generellt tillskott av närsalter till havet.

De nya odlingsplatserna som avses i ansökan är belägna norr och söder om Märklobb i Brändö kommun. Området består av holmen Märklobb i ett annars öppet vattenområde. Öster om odlingarna ligger skiftesrännan, ett djupare stråk i nord-sydlig riktning med 30-50 meters djup. I de övriga riktningarna är avståndet från odlingarna till holmar och fasta Brändö mellan 1-2 km. Enligt mätningar av vattenströmmar, "Strömrosor beräknade för Ålands fiskodlingar" (A. Engqvist, A&I Engqvist Konsult HB, 2007), bedöms vattnets medelström vid de närliggande odlingarna Lammholmsfjärden och Gåsklobb vara hög och man kan därmed på goda grunder anta att vattenutbytet och genomströmningen vid de nya odlingsplatserna är stor samt att spridningsmöjligheten av näringsämnen i vattnet därmed är mycket bra. För vattenområdet finns inte utfärdade kvalitetsnormer.

Mätvärden från de två nya odlingslokalerna norr och söder om Märklobb saknas, men områdets karaktär kan dock uppskattas från mätningar gjorda vid de närliggande fiskodlingarna Lammholmsfjärden och Gåsklobb. Enligt den schematiska utredningen "Förslag till det reviderade miljökontrollprogrammet för fiskodlingen på Åland" (Jukka Mehtonen, Husö biologiska station, 2000) över de åländska fiskodlingarnas instängdhet har vattenområdet vid Lammholmsfjärden beräknats ha en yta på 1,97 km² och en öppenhet på 1,05. Gåsklobb har beräknats ha en yta på 4,85 km² och en öppenhet på 0,93. Öppenheten har beräknats genom att dividera summan av tvärsnittsareorna i de sund som avgränsar vattenområdet med områdets area multiplicerat med hundra. Öppenheten avspeglar vattenutbytestiden och är ett mått på

ett områdes känslighet för övergödning. Fiskodlingarna som ingick i studien hade öppenhetsvärden inom intervallet 0,1-3,0. De två nya odlingsplatserna norr och söder om Märklobb är belägna i ett öppnare läge än Lammholmsfjärden och Gåsklobb och bedöms därmed uppfylla kraven enligt 3 § 2 mom. fiskodlingsförordningen.

Enligt sökanden är djupet vid odlingskassarna cirka 20 meter. Myndigheten konstaterar att odlingsplatsen uppfyller kraven om djup enligt 3 § 1 mom. fiskodlingsförordningen.

Området nyttjas enligt ansökan inte för annan närings- eller yrkesverksamhet och har inte heller någon speciell skyddsstatus. Under ärendets beredning och delgivning har inte heller några utlåtanden och yttranden inkommit som motsäger detta. I närheten av båda odlingarna går en 4,8 meter djup farled och i skiftesrännan en 5,8 meters farled, vilka trafikeras av bland annat sandskutor och fritidsbåtar. Sjötrafiken i vattenområdet kan antas vara ganska stor sommartid. För att i enlighet med de allmänna kravbestämmelserna i 2 kap. miljöskyddslagen undvika negativ miljöpåverkan och i enlighet med 4 kap. 4 § i vattenlagen måna om enskilda och allmänna intressen åläggs tillståndshavaren i enlighet med miljöskyddslagen 24 och 26 §§ nödvändiga villkor och föreskrifter om hänsyn till samfärdseln och att hantera ämnen och avfall på ett miljömässigt godtagbart sätt. Vissa uppgifter i verksamheten ska även journalföras för tillsynen och kontrollen av att villkoren i tillståndet iakttas.

Vattnets kvalitet

Enligt 1 kap. 1 § vattenlagen ska vatten och vattenområden inom landskapet användas på det sätt som bäst gagnar en uthållig utveckling. Ytvatten samt ekologiska förhållanden i saltsjön ska nyttjas, skyddas och vårdas så att en uthållig utveckling gagnas och så att där kan finnas sådana växt- och djursamhällen, som i huvudsak utgör naturliga inslag i dessa naturmiljöer.

Kontroll av odlingarnas miljöpåverkan sker inom ramen för det av Ålands landskapsregering godkända, gemensamma miljökontrollprogrammet för de åländska fiskodlingarna från 1993, vilket reviderats år 2002. Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet delges kontinuerligt uppdaterad miljödata från fiskodlingens miljökontrollprogram. Vattenkvalitetsanalyser utförs, sedan år 2002, två gånger vartannat år och undersökning av bottenfaunan görs vart tredje år. Vid de nya odlingsplatserna saknas mätdata, men enligt undersökningar av vattenkvaliteten och havsbottens tillstånd på de närliggande odlingarna, Lammholmsfjärden och Gåsklobb, som utförts åren 1999 - 2006, kan man se att odlingarnas inverkan på vattenmiljön i området övergått från tydliga till måttlig och liten de senaste åren. År 2003 och 2005 utfördes ingen provtagning på grund av ändringar i kontrollprogrammet.

I de senaste bottendjurundersökningarna bedöms botten sammantaget vara något påverkat.

Tabell 1. Lammholmsfjärden - Odlingens inverkan på vattenkvaliteten

År	Inverkan på vattenkvalitet	Eutrofiklass	Användbarhetsklass	Bottenfauna
1999	tydlig	något eutroft	god/utmärkt	oförorenad
2000	tydlig	något eutroft	god	
2001	lindrig	något eutroft	god	
2002	måttlig	eutrof		något påverkad
2004	måttlig	oligotrof		
2006	liten			

Tabell 2. Gåsklobb - Odlingens inverkan på vattenkvaliteten

År	Inverkan på vattenkvalitet	Eutrofiklass	Användbarhetsklass	Bottenfauna
1999	tydliga	något eutroft	god	
2000	tydliga	eutroft	nöjaktig	
2001	lindriga	något eutroft	god	litet förorenad
2002	stor	mesotrof		något påverkad
2004	liten	oligotrof		
2006	liten			

ÅMHM konstaterar utgående från ovanstående kontrollresultat att verksamheterna, i den omfattning de bedrivits under föregående tillståndperiod, medfört en viss negativ inverkan på vattenmiljön. En utflyttning av odlingsenheterna Lammholmsfjärden och Gåsklobb till djupare och öppnare odlingsplatser, i enlighet med detta beslut, innebär mindre negativa miljöeffekter på närmiljön och är förenligt med fiskodlingsförordningen.

Verksamhetens belastning

Enligt 4 kap. 1 § vattenlagen ska vattenfarlig verksamhet utövas så att ändamålet med verksamheten nås med minsta skada och olägenhet utan att kostnaderna för dessa hänsyn medför att verksamheten omöjliggörs. Av förarbetena till vattenlagen framgår att övergödning är ett av de största vattenvårdsproblemen i saltsjön. Myndigheten konstaterar att fiskodling innebär ett nettotillskott av närsalter till vattnet. Även om fiskodlingens bidrag till Östersjöns totala övergödningssproblem är relativt litet, är det ur ett åländskt perspektiv det största enskilda bidraget. Myndigheten konstaterar med utgångspunkt i detta att det är skäligt att tillståndet omprövas med 5 års intervall och att begränsa fiskodlingsverksamhets belastning på vattenmiljön enligt 24 § miljöskyddslagen och i enlighet med vad som stadgas i 4 kap. 7 § vattenlagen.

Enligt 4 kap. 7 § 1 mom. vattenlagen ska den som utövar eller ämnar utöva vattenfarlig verksamhet vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar samt iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan krävas för att förebygga eller avhjälpa risk för försämring av vattenkvaliteten. Omfattningen av åliggande enligt 4 kap. 7 § 1 mom. ska bygga på tekniskt bästa möjliga lösning som är ekonomiskt möjlig för den typ av verksamhet som är ifråga. Myndigheten konstaterar att en minskning av belastningen från fiskodlingsverksamhet med dagens teknik i huvudsak kan uppnås genom att minska mängden genom fodret tillförda närsalter till vattnet. Hur stor

belastningsminskningen kan bli begränsas dock av vilka krav på närsalter fisken har för bibehållen tillväxt och välmående, utfodringsteknik samt av de foder som finns tillgängliga på marknaden. Med beaktande av att odlingen medfört viss negativ inverkan på vattenmiljön har den totala mängd kväve och fosfor som fodret årligen får innehålla beräknats och justerats i enlighet med vad som nämns om specifik belastning i 4 § fiskodlingsförordningen och så att förutsättningar för tillstånd enligt 4 kap. 1, 2, 4, 7 §§ vattenlagen, 5 kap. 9 § vattenlagen ska föreligga. Den i havet utsläppta specifika belastningen får inte enligt fiskodlingsförordningen överskrida 6 gram fosfor och 50 gram kväve per kilogram producerad fisk.

ÅMHM bedömer, med beaktande av de nya odlingsplatsernas placering och den inverkan de närliggande odlingarna haft på vattenmiljön i området, att tillståndsvillkoren är ändamålsenliga för att uppnå tillräckligt miljöskydd enligt 4 kap. vattenlagen och för att bestämmelserna om vattenkvalitet i 5 kap. 9 § vattenlagen ska vara uppfyllda. Verksamheten skulle enligt myndighetens beräkningar leda till en sammantagen årlig teoretisk belastning på vattenmiljön om 5 022 kg fosfor och 41 087 kg kväve. Beräkningarna av belastningen har utgått från bedömningen att bästa tillgängliga teknik som enligt gängse branschkriterier är tillämpbar är en foderkoefficient på 1,15. Vid beräkningarna har myndigheten utgått från att fodret innehåller 0,85 % fosfor och 6,5 % kväve samt att fisken binder 0,4 % fosfor och 2,75 % kväve. I bedömningen har såväl fiskens välmående, miljömässiga aspekter samt uppgifter i ansökan beaktats. Om tillståndshavaren odlar enligt ovanstående innebär det att denne enligt ÅMHM:s beräkningar kan odla cirka 869 ton fördelat på de två odlingsplatserna norr och söder om Märcklobb.

Tabell 3. Myndighetens beräkningar av teoretisk och specifik belastning

	<i>Fosfor (kg)</i>	<i>Kväve (kg)</i>
Nya villkor för tillåtet närsaltsinnehåll i fodret	8500	65000
Tillåtet närsaltsinnehåll ger max. fodermängd	1000000	1000000
Fodermängd ger fisktillväxt (med FK 1,15)	869565	869565
Totala mängden näringsämnen som binds i fisken	3478	23913
<i>Teoretisk belastning</i>	5022	41087
<i>Specifik belastning</i>	0,006	0,047

Brändö Lax Ab anholder i sin ansökan om en årsproduktion om totalt 1000 ton vid de två nya odlingsplatserna. Vid beräkningen av teoretisk belastning för de två nya odlingsplatserna, har ÅMHM utgått från de odlingsvillkor som de sex berörda odlingsenheterna har beviljat i sina gällande miljötillstånd. Sammanslagning av de berörda odlingsenheternas odlingsvillkor ger en årsproduktion om cirka 869 ton, se tabell 3. Brändö Lax Ab:s ansökan om en årsproduktion om totalt 1000 ton kan enligt ÅMHM inte beviljas då kraven i 5 kap. 9 § 2 mom. vattenlagen, om att ny eller ändrad verksamhet får komma till stånd i vattenområdet endast om det visas att åtgärden eller verksamheten inte kan bidra till ökad övergödning i området eller att förbättringsoverskott utnyttjas, inte uppfylls.

ÅMHM konstaterar vidare att det foder som används vid fiskodling i Östersjön i huvudsak består av råvaror från fisk. Fiskodling innebär därmed en indirekt påverkan på ekosystemen, varför myndigheten anser att det är skäligt att sökanden, i enlighet med kravet i 7 § miljöskyddslagen ha tillräcklig kunskap om verksamhetens miljöpåverkan och kravet i 4 § miljöskyddslagen på förebyggande av skada därav, så långt det är möjligt begära in uppgifter från leverantören om att fångst och tillverkning har skett enligt gällande lagar, överenskommelser och enligt miljömässigt godtagbara metoder och principer.

Tillstånd för stödutfodring vid slakteriet på Rönnskårsrevet

Fiskslakteriet är beläget på Rönnskårsrevet vid Åva strömmen och i nära anslutning finns en fiskodling med en årlig produktion på cirka 160 ton. Området är exploaterat och för vattenområdet finns inte några kvalitetsnormer utfärdade. Fiskodlingen kommer i och med detta beslut att flytta ut till öppnare vatten. Öppenhetsvärdet vid fiskodlingen är 0,85 och vattendjupet är mellan 5-12 meter. Enligt miljökontrollprogrammet för fiskodlingar på Åland har odlingens inverkan på vattenkvaliteten varit måttlig och liten de senaste åren. Brändö Lax Ab ansöker nu om tillstånd för stödutfodring vid slakteriet om maximalt 50 ton foder. Utfodringsplatsen uppfyller inte alla krav på plats för fiskodling enligt fiskodlingsförordningen då vattendjupet inte i sin helhet är 10 meter och platsen är på ett område som anses vara inre vatten med lägre vattenomsättning. Enligt 3 § 3 mom. fiskodlingsförordningen kan dock undantag göras för vinterförvaring under perioden 15 oktober - 15 maj. ÅMHM konstaterar att enligt ovannämnda uppgifter är vattenutbytet vid Rönnskårsrevet relativt stort och att området inte visar känslighet för övergödning. Belastningen av övergödande ämnen kommer i och med utflyttningen av den befintliga fiskodlingen att minska på närområdet. Myndigheten konstaterar även att stödutfodring under slaktperioden är en förutsättning för att verksamheten vid slakteriet ska kunna möjliggöras och beviljar därmed Brändö Lax Ab möjlighet till stödutfodring vid slakteriet under perioden 15 oktober - 15 maj. Stödutfodringen vid slakteriet på Rönnskårsrevet om maximalt 50 ton foder skulle enligt myndighetens beräkningar leda till en sammantagen årlig teoretisk belastning på vattenmiljön om 236 kg fosfor och 1 896 kg kväve, se tabell 4. Vid beräkningarna av belastningen vid stödutfodringen har myndigheten utgått från samma parametrar som vid tabell 3. Stödutfodringen ska dock minimeras och fodrets innehåll av fosfor och kväve ska subtraheras från gränsvärdet för odlingsplatserna norr och söder om Märklobb i villkor 2, så att vattenområdets totala belastning av övergödande ämnen inte ökar i enlighet med 5 kap. 9 § 2 mom. vattenlagen.

Tabell 4. Rönnskårsrevet - myndighetens beräkningar av teoretisk och specifik belastning

	<i>Fosfor (kg)</i>	<i>Kväve (kg)</i>
Nya villkor för tillåtet näringsinnehåll i fodret	400	3000
Tillåtet näringsinnehåll ger max. fodermängd	47059	46154
Fodermängd ger fisktillväxt (med FK 1,15)	40921	40134
Totala mängden näringsämnen som binds i fisken	164	1104
<i>Teoretisk belastning</i>	236	1896
<i>Specifik belastning</i>	<i>0,006</i>	<i>0,047</i>

Sammanfattande motivering

ÅMHM konstaterar att kravet på sökandens rätt till det erforderliga vattenområdet är uppfyllt och att platserna som avses i ansökan lämpar sig för fiskodlingsverksamhet i den omfattning som anges i tillståndsvillkoren ovan. Vidare konstaterar myndigheten att ovan ställda villkor utgör ett sådant skydd att verksamheten inte står i strid med enskilda och allmänna intressen. Fiskodlingsverksamhet medför ett nettotillskott av närsalter till havet, men då miljötilståndet innehåller villkor för förebyggande av förorening och begränsning av fiskodlingsverksamhetens belastning, vilka ges med stöd av 24 och 26 §§ i miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen, anser myndigheten att nyttan av att verksamheten får bedrivas på de avsedda platserna är betydlig i förhållande till den skada, men eller annan förlust av förmån som kan följa av att verksamheten tillåts. Villkoren har utformats i syfte att tillse att ändamålet med verksamheten nås med minsta olägenhet för miljön, utan att kostnaderna för dessa hänsyn medför att företaget och verksamheten omöjliggörs. Verksamhetsutövaren svarar enligt 7 § miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen, oavsett givna villkor, för att miljöförorening förebyggs, undanröjs och begränsas och för att försämring av vattenkvaliteten förhindras, så även efter det att verksamheten avslutats i enlighet med vad som sägs i 34 § miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen.

Med ovanstående motiveringar finner ÅMHM grund för beviljande av tillstånd för fiskodling norr och söder om Märkklobb samt stödutfodring vid slakteriet på Rönnskårsrevet 3:21, Åva by i Brändö kommun.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs avgift i enlighet med punkt 14.2 i avgiftstaxa 2009 för ÅMHM, fastställd av Ålands landskapsregering genom beslut nr 312 S10 /31.12.2008.

Fiskodling >1800 kg årligt fosforinnehåll i fodret	€	2375,00
Annonskostnad	€	181,54
Lantmäteriverket, sakägarförteckning	€	0
Totalt *	€	2556,54

* Annonskostnad för delgivning av beslutet tillkommer.

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Karta över odlingsplatserna
3. Besvärsanvisning

Detta beslut har upprättats i två likalydande exemplar. Ett exemplar sänds till sökanden med mottagningsbevis och ett arkiveras i ÅMHM:s ärendeakt.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet,

Ordförande Ulrika Karlsson
Prövningsnämnden

Föredragande Ann-Sofi Wikingson
Vik. Miljöskyddsinspektör

ÄRENDEHANTERING

Ansökan

Ansökan om att få flytta och sammanslå sex fiskodlingsenheter till två nya odlingsplatser norr och söder om Märklobb, nära Skiftet i Brändö kommun inkom till Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet (ÅMHM) 11.12.2008. Odlingsenheter och miljötillstånd som berörs i detta ärende är:

- Rönnskärsrevet, Gåsklobb och Lammholmsfjärden (MPN-03-5)
- Nottöklubben (MPN-03-46)
- Bredholm (MPN-04-43)
- Ålands Marinfisk (ÅMI-00-133)

Sökanden ansöker även om tillstånd för stödutfodring om maximalt 50 ton foder under slaktperioden vid slakteriet på Rönnskärsrevet, Åva by i Brändö kommun.

Delgivning av ansökan

Ansökan delgavs offentligt under tiden 23.3 - 13.4. 2009 på ÅMHM:s och Brändö kommuns anslagstavlor. Delgivning gjordes också genom annons i tidningen Åland 23.3.2009. Vid delgivningen framgick att vem som helst hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovannämnda tid.

Yttranden

Yttranden har inte inkommit under tiden för offentlig delgivning.

Utlåtanden

ÅMHM har begärt och erhållit utlåtande enligt nedan:

- Sjöfartsverket, 18.02.2009
- Fiskeribyrån, Ålands landskapsregering, 19.02.2009
- Museibyrån, Ålands landskapsregering, 24.02.2009
- Brändö kommun, 13.03.2009

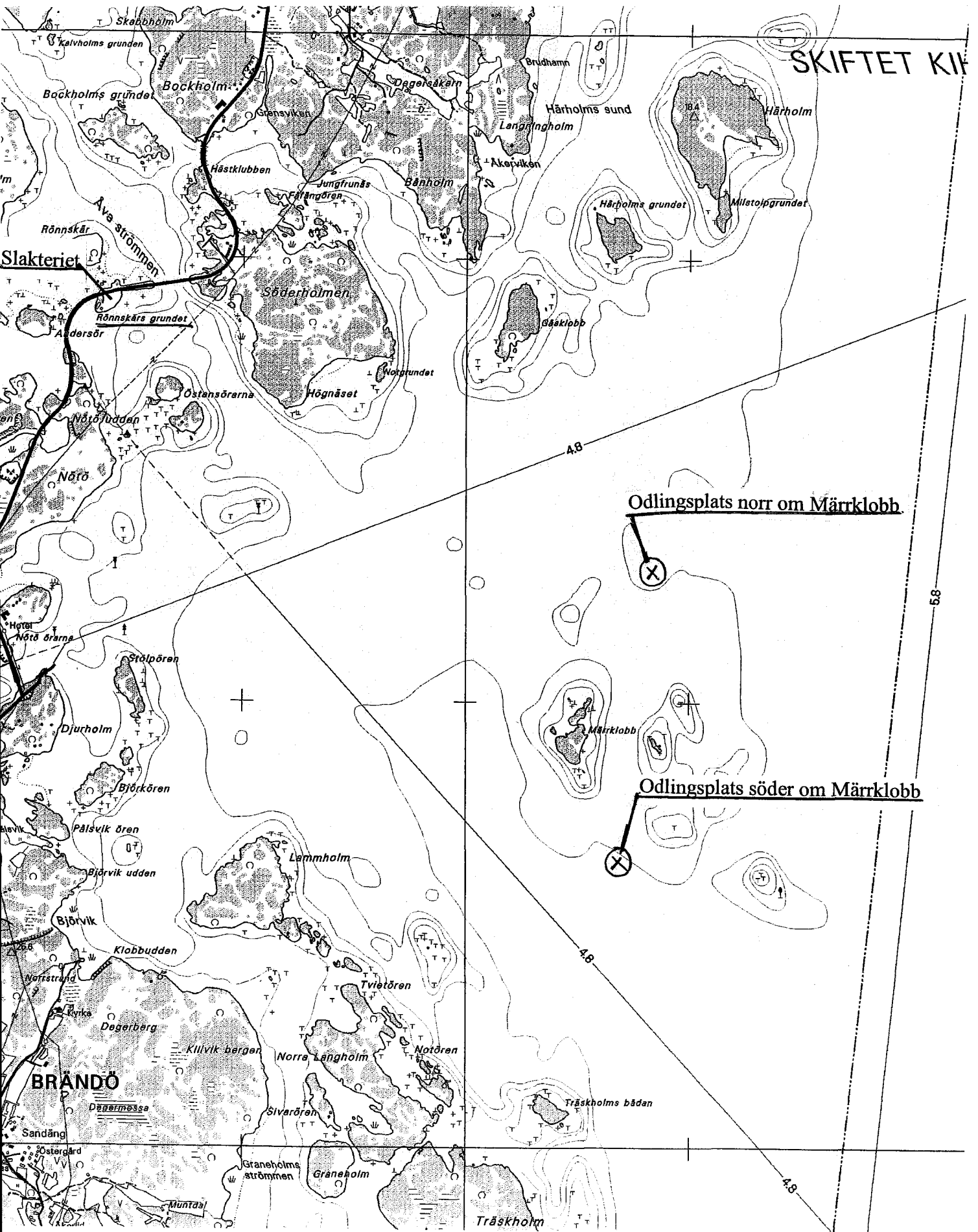
Bemötande

Sökanden har beretts tillfälle att yttra sig över sådant som tillförts ärendet av annan än sökanden. Sökanden har inget att anföra i ärendet enligt samtal 22.04.2009.

Delgivning av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet delges offentligt genom annons i tidningen Åland samt på Brändö kommuns och ÅMHM:s anslagstavlor och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten

på kommunkansliet och ÅMHM:s kansli. Beslutet finns även tillgängligt på internet på Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets hemsida, www.miljohalsoskydd.ax. Vid delgivningen framgår att sakägare kan anföra besvär över beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.

BESVÄRSANVISNING

Besvärsmyndighet och besvärstid

Över Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet beslut kan besvär anföras hos Ålands förvaltningsdomstol. Besvär ska anföras inom 30 dagar från att beslutet delgivits. Då besvärstiden beräknas ska den dag då delgivning sker inte medräknas.

Besvärsskriftens innehåll och underskrift

Av besvärsskriften ska framgå:

- ändringssökandens namn, hemkommun, postadress och telefonnummer,
- vilket beslut besväret gäller,
- till vilka delar av beslutet ändring söks och vilka ändringar som yrkas,
- de grunder på vilka ändring yrkas.

Om det är en laglig representant eller ett ombud som för ändringssökandens talan, eller om besvärsskriften har uppgjorts av någon annan, ska också dennes namn och hemkommun uppges i besvärsskriften. Besvärsskriften ska undertecknas av ändringssökanden eller av dennes lagliga representant eller ombud.

Bilagor till besvärsskriften

Till besvärsskriften ska beslutet i original eller kopia bifogas. Dessutom ska de handlingar som ändringssökanden åberopar till stöd för sina yrkanden bifogas. Ombud ska bifoga en fullmakt till besvärsskriften om inte huvudmannen har befullmäktigat honom muntligen hos besvärsmyndigheten.

Besvärsskriften ska lämnas till:

Mottagare: Ålands förvaltningsdomstol
Postadress: Pb 31, AX-22101 Mariehamn
Besöksadress: Torggatan 16, Mariehamn
E-post: aland.fd@om.fi
Telefon: 010-3650265